

te half vijf er preek is, en 's Maandagsmorgens bij de H. Mis, maar ook door de week.

't Vroegere klooster „Mariaschoot", 't Nunhem-sche kasteel met zijn zaadteelt en selectiebedrijf, de parochiekerk met haar „kerkschat" zooals Flament 't noemt, w.o. drie beelden „waarop een groote stadskerk trotsch zou zijn", gaan we stilzwijgend voorbij, want we veronderstellen, dat 't dan langzamerhand laat genoeg is geworden.

Bij goed weer belooft deze tocht veel.

We hopen op ruime deelname, ook van introducties-niet-leden uit de omgeving.

Nunheim, 15 Mei.

L. L. MERTENS.

In verband met de Jaarvergadering wordt in Juni geen maandel. vergadering gehouden.

VERSLAG DER MAANDELIJSCHES VERGADERING OP WOENSDAG 4 MEI 1938.

Aanwezig de dames B. v. Itallie, J. Sondeyker en M. Molenaars-Hoogendoorn, benevens de heeren: Jos. Cremers, Fr. v. Rummelen, P. Bels, M. Kemp, D. v. Schaik, H. Jongen, Br. Christophorus, L. Grégoire, J. Gemmeke, D. v. d. Gugten, J. Rijk, J. Maessen, P. v. d. Linden, L. Grossier, H. Kortebos, T. Heyen en G. Waage.

De Voorzitter opent de vergadering en zegt Mej. v. Itallie dank voor de dissertatie harer broer „Ueber den orientalischen und den amerikanischen *Styrax*" (1901). Hij deelt mede, dat hij een doode hamster kreeg, die de wangzakken vol gepropt had met... bladeren, bloemstelen en bloemhoofdjes van de Paardebloem. In totaal was 24 gram aanwezig.

Boven:

Hamster met gevulde wangzakken.

Onder:

Hamster met *Taraxacum*-deelen, die uit de wangzakken kwamen.

De heer Waage zegt, dat de inhoud der wangzakken bepaald is. Deze bedroeg voor ieder 75 cm³. Gewoonlijk vindt men 50 cm³ opgegeven. Dat de hamster *Taraxacum* zamelt, is bekend. In „Beiträge zur Biologie des Hamsters" van H. Petzsch (1936) is te lezen, dat 't dier „neben junger Saat, vom Keim bis zur grünen Pflanze aller angebauten Getreidearten, besonders gern Löwenzahn (*Taraxacum*)" neemt. Dat ook de bloemhoofdjes genomen worden, schijnt ook Petzsch nimmer vernomen te hebben. Merkwaardig is ook wat dokter De Wever schrijft: „Destijds is door Pater Hoogeveen S.J., een hamster uitgegraven op den St. Pietersberg bij Canne. Het dier had ruim 5 kilo zaad verzameld van *Venuskam* (*Scandix Pecten-veneris* L.). De lange aanhangsels had hij alle netjes afgebeten voordat hij het zaad meenam. Hij moet wel over het heele akkerveld hebben ingezameld. Hiermee heeft 't dier den landbouwer een dienst bewezen."

De heer Waage zegt verder, dat allerlei planten door de hamster worden gegeten. Roode- en witte klaver, erwten, boonen, lucerne, melkdistel, akkerwinde, weegbree. Ook allerlei fruit wordt genuttigd. Trouwens de maagbouw van de hamster wijst er op, dat het dier zoowel plantaardig- als dierlijk voedsel kan verteren. Ook de rijke darmflora wijst in deze richting.

De heer P. Bels deelt mede in den St. Pietersberg wederom 35 Groote Hoefijzerneuzen gezien te hebben, waarvan een 20-tal kon worden geringd. *Myotis emarginatus* vond hij in een troepje van 8 stuks bijeen. Op de oude plaats, waar de heer Waage destijds een kraamkamer vond van de Vale vleermuis was verleden Woensdag weer een aantal bijeen, die Zondag daarop echter weer weg waren. Op een 3-tal plaatsen schijnen ze aanstalten te maken om een kraamkamer te gaan „inrichten". Van *Myotis bechsteinii* vond hij in den berg wederom 2 exemplaren op een geheel andere plaats dan den vorigen keer. Het waren nu 2 ♂♂.

Vervolgens toont de heer Bels een kapjesmoriële (*Morchella rimosipes*) en een Herderstaschje aangedaan door *Albugo candida*.

De heer v. d. Gugten vraagt, hoe het komt, dat meer ♂ mollen worden gevangen dan wijfjes.

De heer Waage zegt, dat dit berust op een vergissing, op een zeer begrijpelijke vergissing. De nog niet gepaarde wijfjes hebben een uitwendig, niet waarneembare vulva, maar wel een tamelijke groote clitoris, die doorboord is en waardoor de urine wordt geloosd. Deze wijfjes worden, wat heel begrijpelijk is voor mannetjes aangezien en zoo meent men meer ♂♂ dan ♀♀ te vangen.

De heer Kortebos deelt mede een exemplaar te hebben gevangen van *Acidalia herbariata* en wel 22 Maart in zijn woonhuis. Ter Haar noch Oudemans kennen dit vlindertje als inlandsch. Het dier is verbreid over Midden-Europa tot Baden, de Canarische eilanden, N. Afrika, Klein en West en Midden Azië. Eenmaal is een exemplaar in Londen gevangen en rupsen zijn op Groot Kaasjeskruid gevonden te Breda. Als vliegtijd wordt op-

gegeven Juni, maar de determinatie kan z.i. niet missen.

Naar aanleiding van een vraag van den heer van Schaïk, wat men onder plankton verstaat, houdt de heer Waage een korte causerie. Onder plankton verstaat men alle zwevende organismen, zoowel in het water (hydro-plankton), als in de lucht (aero-plankton). Wanneer we ons bepalen tot het plankton in zee, behooren hiertoe vele eencellige wieren, protozoa, vele eieren en larven van allerlei zeedieren. De meeste van deze planktonten bezitten geen organen voor de voortbeweging, alhoewel sommige zich op kleine schaal zelfstandig kunnen bewegen.

Het plantaardige (phyto-) plankton, voornamelijk bestaande uit eencellige wiersoorten, leeft autotrooph, d.w.z. voedt zich met anorganische stoffen en zet deze om in organische stoffen, waarvan dan de eencellige dieren weer kunnen leven. Het phytoplankton is afhankelijk van de hoeveelheid zonlicht, immers de zon levert de energie, benodigd voor de C-assimilatie der planten. Van phyto- en zoöplankton leven allerlei kleine slakjes en kreeftjes, die weer als voedsel dienen voor vele jonge visschen, die na eenige jaren groot geworden, een welkome buit vormen voor den mensch.

Ook baardwalvisschen zeven het plankton uit het water. Vogels vliegen boven een zoo rijk gedekte tafel en azen op visch. De geheele ontwikkeling van dit dierlijke leven hangt af van de planktonrijkdom der zee. Planktonrijke zeeën zullen dan ook vischrijk zijn.

De planktonten moeten blijven drijven en hiertoe beschikken ze over verschillende middelen. Vaak zijn in verhouding tot het eigenlijke lichaam, groote uitsteeksels aanwezig, waardoor 't oppervlak wordt vergroot en het zweven vergemakkelijkt. Olieklompjes verlagen het soortelijk gewicht, dat ook door het groote watergehalte van het protoplasma wordt verlaagd en ongeveer 1 is. De uitsteeksels zijn bij dezelfde soort vaak verschillend lang al naar gelang het jaargetijde en de daarmee samenhangende temperatuur. Warm water heeft een geringere dichtheid dan koud. Het zweven is daardoor in het eerste moeilijker, en we zien dan ook zomervormen met groote- en wintervormen met kleinere uitsteeksels (seizoendimorphie). Cosmopolitische soorten hebben om dezelfde reden in de tropen grootere uitsteeksels dan in de poolzeeën.

Nadat eenige vragen waren beantwoord, sloot de Voorzitter de vergadering.

VOEDSTERPLANTEN

VAN

VISCUM ALBUM

door A. DE WEVER.

(Slot).

Linden.

Op Grootbladlinde (*Tilia platyphyllos*) vindt men thans nog vrij veel *Viscum*, n.l. te Heerlen in 't park te Terworm, te Voerendaal bij 't kasteel Haeren, te Heerlen bij 't landhuis Imstenrade, te Nieuwenhagen bij 't landhuis Heihof.

Op Kleinbladlinde (*T. ulmifolia*), te Heerlen in 't park te Terworm en te Wynandsrade langs den veldweg naar Nuth.

Op Hollandsche linde (*T. intermedia*) te Blankenberg (Kadier en Keer).

Bij Aken zit de eeuwenoude Linde te Forst er nog vol van.

In bijna alle landen van Europa komt ze vrij veel op Linden voor en ze is er gemakkelijk op te kweken.

Robinia.

Wanneer de Schijnacasia (*Robinia Pseudo-acacia*) als opgaande boom in de nabijheid van Mistelboomen staat, vindt men er dikwijls *Viscum* op. Zoo te Mheer (park kasteel), Noorbeek (de Steeg), Houthem St. Gerlach, Kluisbosch (4 boomen), Scharn (Bergerstraat), Vaals (Vaalsbroekpark), Bingelrade (Veilbosch), Heerlen in 't park Terworm, Bunde (Overbunde).

In Duitschland komt ze er ook veel, in België en Luxemburg, minder op voor.

Ze is er gemakkelijk op te kweken.

Haagbeuk.

Te Schin op Geul op den Schaelsberg, onder de Kluis, is de zeer oude Mistelstruik op den hoogen Haagbeuk (*Carpinus betulus*) eerst 't vorig jaar afgestorven. Misschien vormt ze nog wortelscheuten.

In België is ook maar één geval bekend. In Luxemburg en Duitschland enkele, o.a. bij Bonn. In Engeland geen.

Bij uitzaaiing is 't me tot nu toe niet gelukt *Viscum* op Haagbeuk aan den groei te krijgen.

Wilgen.

Van *Salix alba* en *S. alba* × *fragilis* vond men vroeger opgaande boomen, die zeer gezocht waren voor klompenhout en voor landbouwwerktuigen. Sedert ongeveer 30 jaar zijn ze door Populieren verdrongen.

Op deze wilgensoorten zag men zelden *Viscum*. Tegenwoordig is me geen enkel geval meer bekend. Alle opgaven berustten op verwisseling met heksenbezems, woekeringen van takken en katjes, door parasieten veroorzaakt. Deze woekeringen kunnen wel 45 cm breed en lang worden.

Evenals bovengenoemde wilgen wordt hier ook *S. vitellina* (om leiboomen aan te binden) en *S. vitellina* × *fragilis* alleen nog als knotboom geteeld. Daar ze om de 3 jaar gesnoeid worden kan er zich moeilijk *Viscum* op ontwikkelen. Er komt